

Onderzoeksproject #BOOK

Binnen het programma “[Kansrijke Interventies](#)” van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) zal komend schooljaar (2024-2025) een aantal interventies worden uitgevoerd. Een van de interventies is #BOOK, een boekenclub die zich richt op het versterken van leesmotivatie, leesbegrip en de sociaal-emotionele ontwikkeling bij leerlingen op het VSO (cluster 4). Deze interventie zal worden uitgevoerd door het RID en geëvalueerd door onderzoekers van de Vrije Universiteit Amsterdam en de Erasmus Universiteit Rotterdam. Het NRO zal de volledige kosten (voor implementatie en onderzoek) voor zijn rekening nemen.

Voor dit project hebben we nog ruimte voor ongeveer vier VSO-scholen (cluster 4) om deel te nemen. Heeft u interesse? Hieronder lichten we kort de interventie en het onderzoek toe.

Wat houdt #BOOK in?

#BOOK is een interventie gericht op leesbevordering en versterking van de sociaal-emotionele competenties van jeugdigen. Het is gebaseerd op een succesvol boekenclubprogramma afkomstig uit de Verenigde Staten (Polleck, 2022) dat is aangepast aan de Nederlandse situatie. #BOOK is bedoeld om jongeren kennis te laten maken met het persoonlijk belang van literatuur. Bij #BOOK wordt het belang van literatuur niet gekoppeld aan schoolwerk of toetsen, maar aan de eigen ontwikkeling. Door fictie te lezen, leren jongeren om kritischer te kijken naar de wereld en zichzelf. Door boeken op een niet-schoolse manier in te zetten, komen ook leerlingen die weinig affiniteit hebben met lezen op een laagdrempelige en betekenisvolle manier in aanraking met literatuur. Via literatuur krijgen zij inzicht in hoe karakters uit boeken problemen oplossen, en middels gesprekken over boeken worden zij gestimuleerd om na te denken over hun visie op en ideeën over de maatschappij.

#BOOK heeft drie doelstellingen:

1. het inzetten van literatuur ter bevordering van **zelfreflectie en sociaal-emotioneel leren**. Door teksten te lezen die aansluiten bij de belevingswereld van adolescenten, en door een verwijzing te maken naar hun dagelijks leven, kunnen gedachten, situaties en zorgen besproken worden.
2. het stimuleren van de **leesattitude en leesmotivatie** door literatuur in te zetten als middel voor persoonlijke groei, los van schoolse leerdoelen, en door leerlingen literatuur te laten lezen en bediscussiëren met leeftijdsgenoten.
3. het **verbeteren van het begrip en lezen**, door actieve processen als co-constructie van de betekenis van de tekst, het bediscussiëren van tekstinterpretaties en het koppelen van de tekstinhouden aan persoonlijke ervaringen.

De interventie in de praktijk

De interventie #BOOK wordt wekelijks gegeven in kleine groepen van 5 tot 7 leerlingen.

Interventiesessies (een lesuur) vinden wekelijks plaats gedurende 20 weken in schooljaar 2024-2025. De helft van de groepen doen in het eerste half jaar van het schooljaar mee, de andere helft in de tweede helft. De leerlingen lezen hetzelfde boek en discussiëren over de thematiek van het boek. De boeken die gelezen worden, zijn zorgvuldig geselecteerd en sluiten aan bij de uitdagingen waarmee de leerlingen in hun dagelijks leven te maken hebben, hun woordenschat en leesniveau. De sessies worden begeleid door trainers die hiervoor wekelijks naar school komen.

Wat houdt het onderzoek in?

Aan het begin en aan het eind van het schooljaar worden er verschillende instrumenten afgenomen bij de leerlingen, om zicht te krijgen op hun zelfreflectie, sociaal-emotionele ontwikkeling, leesattitude en leesgedrag. De afname van deze instrumenten zal zoveel mogelijk digitaal plaatsvinden. Voor de ontwikkeling in begrijpend lezen willen we gebruik maken van de gegevens die scholen verzamelen via het Cito Volgsysteem VSO. Ook worden er tijdens een deel van de interventiesessies video-opnames gemaakt door onderzoekers. De ouders en leerlingen wordt gevraagd om toestemming om aan het onderzoek deel te nemen.

Wat betekent deelname?

Scholen die deelnemen dragen bij aan wetenschappelijk onderzoek naar het bevorderen van lezen en de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. We vragen van de scholen dat zij meewerken aan het verkrijgen van toestemming van ouders en leerlingen en het afnemen van instrumenten. We overleggen graag met de school hoe dit het best vormgegeven kan worden, zodat het aansluit bij de manier van werken van de school.

Meer informatie?

Mocht u geïnteresseerd zijn om met uw school mee te doen aan dit project, laat het ons weten (zie onder voor contactgegevens). Wij nemen dan graag contact met u op om het project en mogelijke deelname verder met u door te spreken.

Met een hartelijke groet,

Jurgen Tijms en Irene van de Wiel

book@rid.nl